

Enonkosken vanhus- ja vammaisneuvosto

Lausunto Eloisan vammaisneuvostolle ja aluehallitukselle

Enonkosken vanhus- ja vammaisneuvosto on huolissaan sosiaali- ja terveyspalveluiden nykyisestä tilasta ja kehityssuunnasta. Kuntalaisilta tulee palautetta erityisesti koskien terveyspalveluista tiedottamista: onko terveyspalveluita saatavilla ja milloin? Tiedottamisen kanssa pelkkä digitiedottaminen ei ikääntyntä väestöä tavoita. Ratkaisuja tulisi miettiä. Kenties Eloisa voisi järjestää puhelinneuvontaa?

Eloisan johto kävi kuntavierailulla Enonkoskella 10.2.2026. Palvelulupauksena meille annettiin se, että vanhustenhoiva tulee säilymään kunnassa. Mistään muusta palvelusta ei sitten luvattukaan mitään. Tarvitsemme terveyspalveluitamme ja haluamme että ne säilyvät kunnassa ja että niistä myös tiedotetaan. Hyvänä asiana mainittakoon, että moni antaa palautetta siitä, kun palveluiden piiriin vihdoinkin pääsee, asiat toimii ja palvelu on laadukasta.

Olemme huolissamme erityisesti sote-aseman kesäajan toiminnasta: viime kesänä sote-asema oli suurimman osan kesästä kiinni. Kesäkaudella Enonkosken väkimäärä vähintäänkin tuplaantuu. Monella ikääntyneellä ei ole omaa autoa. Kela-kyydeillä pääsee sote-palveluihin vain jos täyttää tietyt Kelan määrittelemät säännöt. Itä-Savosta uutisoitiin 6.3.2026 tulevista loma-aikojen suluista koskien pääsiäistä ja hyvin pitkää kesäajan sulkua, sekä myös tulevan joulun 2026 pitkää sulkua. Suurinta osaa kuntalaisista tieto ei perinteisen median kautta tavoita.
<https://www.ita-savo.fi/paikalliset/9278746>

Olemme huolissamme myös kuntoutuspalveluiden tilasta. Vielä vuonna 2024 Eloisa toteutti kuntoutusta ostopalveluna Enonkoskella. Vuonna 2025 kuntoutusta toteutettiin Enonkoskella Eloisan omana toimintana pari kertaa kuukaudessa. Eloisa on vuoden 2026 alusta keskittänyt kuntoutuspalveluiden tuottamisen vain Savonlinnaan. Miksi näin? Erityisesti ikääntyneelle väestölle näiden palveluiden piiriin pääsy on haaste jota suurin osa ei pysty ylittämään. Onko Eloisassa sellaista palvelupolkua, että yksityishenkilö voi hakeutua kuntoutukseen omassa kotikunnassa? Ministeriön mukaan kuntoutuspalveluiden järjestämistä vastuu kuuluu että ”Palvelujen järjestämisessä otetaan huomioon asiakkaan kokonaistilanne ja kuntoutuksen tarpeet.”
<https://stm.fi/laakinnallinen-kuntoutus>

Mikä on Eloisan suunta? Liitteenä kaksi mielipidekirjoitusta Itä-Savo lehdestä 23.1.2026: mielipidekirjoitus koskien Eloisan kuntoutuspalveluiden tilaa, ja Eloisan palveluista vastaavan henkilön vastine kirjoitukseen. Kuntoutuksen järjestämistä vastuuta koskevat lait eivät ole muuttuneet. Kuinka siis voidaan perustellusti toimia tällä tavoin, eli ohjata asiakkaita kuntouttamaan itse itseään?

Miten kotikuntoutus järjestetään Etelä-Savon maalaiskunnissa, kuten Enonkoskella? Onko haja-asutusalueelle varattu riittävästi resursseja? Kuinka ja millä tavoin kotikuntoutus toimii ja saako siihen ohjeet? Neuvostoa askarruttaa myös kuinka asiakas osaa ja pystyy toteuttamaan oikeanlaista kotikuntoutusta ilman että rikkoo itsensä omatoimisesti kuntoutuessaan, jos edes yksin sellaiseen pystyy? Lisäksi neuvostoa askarruttaa apuvälinekäytänteet ja niitä koskeva ohjeistus, josta meillä ei ole tietoa: apuvälineitä ei saa enää Enonkoskelta eikä niitä saa myöskään palauttaa Enonkoskelle. Millä tavoin asiakkaan apuvälineiden haku toteutetaan pitkien etäisyyksien kunnissa jos asiakkaalla ei ole autoa? Kela-kyydeillä ei voi hoitaa apuvälineasioita.

Vammaispuolen asioista Vammaispalveluiden kuljetuspalveluiden ongelmat eivät ole vähentyneet. Asiakkaalle tilanne näkyy ongelmina autojen saatavuuden kanssa, erityisesti ilta-aikaan sekä palveluiden käytösääntöjen muutoksissa: käytösääntöjä muunnellaan ilman että asiakkaille kerrotaan ja tiedotetaan asiasta. Kerrassaan erikoista toimintaa viranomaispalveluissa. Käytösäännöistä on rakennettu hyvin vaikeaselkoinen kokonaisuus. On perusteltua kysyä kuka tai mikä taho näitä sääntöjä laatii ja millä perusteella? Onko laatijoilla käsitystä siitä kuinka paljon tällaisilla toimilla vaikeutetaan asiakaskunnan elämää kyytien sujuvuutta ja toimivuutta?

Esimerkkinä asiasta toimii ”hajonneen taksin tapaus” helmikuun lopulta, joka on jo tuotu Eloisan vammaisneuvoston tietoon: säätöjen mukaan omataksioikeuden omaavalle asiakkaalle ei välitetä tilauskeskuksen kautta kyytejä”. Ei edes hätätapauksessa, kuten tapaus osoitti. Yhdenvertaisuusvaltuutettukin on asiasta syrjintäläusunnan antanut. Lisäksi Eloisan vammaispalveluiden soveltamisohjeissa ei monia näistä rajoituksista mainita koskien esimerkiksi erillisoikeuksia. Viranhaltijoilta ei ole myöskään kysyttäessä saatu vastausta onko kuljetuspalveluista laadittu Eloisan työntekijöille omaa toimintaohjetta, jonka nojalla palveluiden käytösääntöjä voidaan tuosta noin vain muutella kuten nyt on toimittu, pitkällä aikavälillä?

Kuljetuspalveluiden ongelmat vaativat perehtymistä ja palvelukokonaisuuden perkaamista perinpohjin. Lisäksi asiakaskunnalle olisi perusteltua järjestää tiedotustilaisuus, jonka järjestämisestä Eloisassa on pyynnöstä huolimatta kieltäydytty jo ainakin kerran. Asiakasviestintä on olematonta, ja näin ei saisi olla.

Enonkoskella 20.03.2026

Vanhus- ja vammaisneuvosto

Liite: mielipidekirjoitukset Itä-Savo 23.01.2026